

Geliefde broers en zussen van de mens geworden Zoon van God,

Stille nacht!

[dia1] Het is heerlijk stil, zoals het dat 's nachts kan zijn.

Iedereen slaapt. Alles is donker.

Boven je die machtige donkere hemel vol schitterende sterren (zachtjes probeer je ze te tellen, want: beloofd=beloofd!)

Om je heen de serene rust van het veld.

Je ligt wat te mijmeren, starend in het vuur.

Af en toe klets je wat. Half wakend, half slapend.

Zoete geur. Een krekelt krekelt. Schapen die wat heen en weer schuifelen.

Alles vredig en stil.

Plotseling: fel blinkend licht. Je schrikt je wezenloos!

Knippert met je ogen. Je hart slaat over – wat is dit?!

Je ontwaart in dat licht een gestalte, die ook nog eens gaat spreken.

De stralende gestalte vertelt een geweldige boodschap:

Groot nieuws! Jullie Redder is geboren. Hij is de Messias, de Heer!

En als hij is uitgesproken volgt werkelijk iets ongelooflijks: de hele hemel is gevuld met licht, en een groot hemels leger scandeert:

[dia2.1] *Eer aan God in de hoogste hemel (2x)*

En: [dia2.2.] *Vrede op aarde, in mensen welbehagen (2x).*

Ongelooflijk. Je weet niet wat je overkomt.

Magnifiek! Imposant galmt het door de lucht, vult de hele kosmos.

Wat een geweldige gebeurtenis!

Dit vergeet je je leven lang niet weer!

Wij weten: het gaat over de geboorte van de Zoon van God die mens werd.

En het wonder wordt er alleen maar groter van.

Geboren uit de maagd Maria. De heilige Geest die haar overschaduwde waardoor zij zwanger werd van God.

Een groot liefdewonder van God die zijn Woord waar maakt, die zijn belofte houdt (beloofd=beloofd!), die de wereld komt redden uit haar ellende.

Wij weten: het is Jezus die hemel en aarde verbindt, Hij is de brug over de kloof van de zonde, de kloof tussen mens en God, de kloof ontstaan door de mens, de kloof overbrugd vanuit God zelf. Het is God die redding aanbiedt aan mensen in nood, die naar herders toekomt en proclameert: jullie Redder is geboren! De Messias, de Heer.

Is het wonder dat nu het **Groot Gloria** van de hemel klinkt? Door de velden galmt?!

Dit moment is zo belangrijk.

Vanaf nu gaat het gebeuren, gaat het op naar het keerpunt in de wereldgeschiedenis. Van donker naar licht. Van oud naar nieuw.

Er is redding! Ja: er is een Redder! Jezus de Zoon van God werd mens, als eerste stap op weg naar beneden om voor ons de weg naar omhoog te banen.

Jezus brengt hemel en aarde tezamen in een groot loflied op God.

Eer aan God in de hoogste hemelen! Vrede op aarde, in mensen welbehagen!

Vanmorgen, op deze kerstdag waarop wij vieren en gedenken de geboorte van onze Redder, wil ik graag met u wat langer stilstaan bij dat engelenlied, wat wij genoemd hebben: het **Ere zij God**, om te helpen het op waarde te schatten.

Allereerst noem ik dan dat dit lied [dia3] **gedateerd** is.

Daar bedoel ik niet mee dat het z'n tijd nu wel heeft gehad en dat we het af kunnen danken.

Wel dat het lied niet zomaar wat in de lucht hangt, maar dat er *aanleiding* is het te zingen.

Het hemelkoor zingt als *reactie*, als vervolg, op wat de goddelijke boodschapper gezegd heeft: *er is een Redder geboren, de Messias, de Heer. En Hij is te vinden als pasgeboren baby in doeken gewikkeld in een voerbak ergens in de stad van David.*

Dat is historie, dat is werkelijkheid. De herders zullen dat later zelf ontdekken, want ze *vinden* dat in doeken gewikkeld kind.

Het hemelkoor zingt niet omdat het gewoon zin had om wat te zingen, ook niet als een impulsreactie of omdat men in vervoering was.

Nee: er is alle aanleiding om te zingen, want wat gebeurd is, is zo geweldig, zo bepalend voor de toekomst! De Redder is geboren.

En net zo feitelijk als de geboorte van die Redder is wat de Here God daarmee laat zien, namelijk **dat Hij weer behagen heeft in mensen**. Ook dat boodschap het hemelkoor: vrede op aarde, in mensen welbehagen.

In mensen behagen - dit is vaak misverstaan. Dan werd het gelezen *vanuit de mens*.

De mensen zouden er dan welbehagen in hebben. Vrede op aarde, want dat is voor mensen zo fijn, daar hebben mensen zo'n behagen in, en wel heel speciaal aan deze zijde van de aardbol, waar we lekker behaaglijk bij de kachel ons te goed doen aan ons kerstpakket – heerlijk welbehagen!

Maar dat wordt dus niet bedoeld. Het wordt niet bedoeld van de kant van de mens gezien, maar *van de kant van God gezien*.

God heeft weer behagen in de mens, Hij toont hen opnieuw zijn vriendelijk aangezicht.

Hij start met deze geboorte van zijn Zoon als mens op aarde een reddingsoperatie, waardoor Hij in eigen vlees laat zien hoe lief Hij de wereld heeft – zo lief, dat Hij zijn eigen Zoon gegeven heeft *opdat een ieder die gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft*.

Want het is deze pasgeboren baby die zal maken dat de toorn van God over de zonde zal worden weggedragen.

Deze Godszoon zal over 33 jaar uitroepen: *het is volbracht*, waarmee alles ook daadwerkelijk volbracht is, en het nieuwe verbond voor eeuwig rechtskracht heeft gekregen.

Zoals ons koor vanmorgen bij binnenkomst zo mooi verwoordde:

[dia4] *Gods genade is openbaar geworden tot redding van alle mensen!* (Titus 2:11)

En *daarom* juicht de hemel en galmt het door de atmosfeer: **Glorie aan God!**

En *daarom* zou de aarde er goed aan doen dat juichen over te nemen en er voor alles behagen in te hebben dat God weer behagen heeft in mensen. [dia5.1]

Wees niet bang, want er is goed nieuws: jullie Redder is geboren!

Proef en geniet de goedheid van de Here, gelukkig de mens die bij Hem schuilt. (Psalm 34:9)

Als tweede moet je constateren dat het lied [dia5.2] **geadresseerd** is.

Je zou zo denken, dat als zo'n belangrijke Persoon als de Zoon van God wordt geboren, dan gaan goddelijke boodschappers natuurlijk naar de hoofdstad Jeruzalem, naar de tempel, naar het paleis, naar plekken waar grote massa's mensen bijeen zijn.

Maar nee, niets van dat al. Precies op een stil moment, juist wanneer iedereen slaapt, gaan ze uitgerekend naar een paar herders in de velden van Efratha, het platteland nabij Bethlehem.

Waarom juist naar herders?

Daar wordt verschillend over gedacht.

- De meest nuchtere verklaring is, dat die herders op dat moment de enige mensen waren die wakker zijn. Het is, zeg maar, de nachtploeg die aan het werk is. En waar kun je beter terecht om midden in de nacht gehoor te vinden dan bij mensen die waakzaam zijn?!

- Op dat *waakzaam* doorgaand zijn er ook die menen dat de herders symbool staan voor de mensen die verwachtingsvol uitkeken naar de beloofde Messias. En dat daarom Gods boodschapper ook zegt dat de Messias nu is geboren.

- Weer anderen leggen een verband met David, die immers ook herder was in Bethlehem. En met zijn schapen rondtrok door de velden van Efratha. En nu de grote Zoon van David geboren is, krijgen juist herders het als eerste te horen.

Hoe het ook zij, het blijft opvallend dat in die stille geboortenacht van Jezus Christus niet Hijzelf met Jozef en Maria in de hemelse *spotlights* worden gezet, maar dat het licht zich concentreert op herders.

Misschien wel om hen **als externe getuigen** te kunnen laten optreden.

Allereerst naar Jozef en Maria toe, om hen nogmaals te overtuigen hoe bijzonder het Kind is dat bij hen geboren is (hierop wijst dat Maria wat de herders vertellen bewaart in haar hart).

Maar natuurlijk zijn de herders ook getuigen naar anderen toe, zodat men niet alleen af hoeft te gaan op het verhaal van Jozef en Maria, maar opdat er meer mensen zouden zijn die kunnen verklaren dat dit Kind de Messias is (hierop wijst dat 'allen die het hoorden' verbaasd waren).

En wellicht zit daar wel de symboliek. Want in de bijbel zijn het altijd *herders* die de schapen leiden, herders die voorop gaan, herders die de kudde brengen bij groen gras en water. Wellicht is dit een goddelijke vingerwijzing: **als je deze herders volgt kom je bij de Messias!**

Het volgende waar ik aandacht voor vraag is dat dit lied [dia5.3] **gescandeerd** wordt.

Wij luisteren er vandaag natuurlijk naar met de oren die het *Ere zij God* kennen, en er kan geen Kerstfeest gevierd worden zonder dat dat lied gezongen wordt.

En het is prachtig, met vol orgel en als het kan een trompet erbij. Meerstemmig is ook schitterend – je krijgt er kippenvel van.

Alleen: zo klonk het toen natuurlijk niet.

Sowieso stamt het *Ere zij God* pas uit 1856, en staat het pas sinds de vorige eeuw in ons gezangbundeltje.

Maar ook de Bijbeltekst zelf laat zien dat het niet echt een lied is. Het zijn een paar korte, krachtige zinnen.

Vergelijk dat maar eens met die andere liederen die je in het begin van Lucas' evangelie-beschrijving tegen komt: het lied van Maria, of de lofzang van Zacharias, of de lof die de oude Simeon op zijn lippen neemt. Dat zijn heel andersoortige teksten, dat zijn veel meer liederen om te zingen.

Dit wat de engelen zeggen niet. De korte, krachtige zinnen worden uitgeroepen, gescandeerd.

Zoals in het stadion de toeschouwers op de tribune de spelers in het veld aanmoedigen of hun leuzen schreeuwen. Eerder een spreekkoor dan een zangkoor.

Daar komt bij: **het zijn engelen** die zingen.

En ook van engelen hebben we in de loop der tijden zoetsappige figuurtjes gemaakt om in de Kerstboom te hangen. Maar dat zijn natuurlijk niet de engelen zoals je die in de Bijbel tegenkomt. Daar zijn het eerder strijdbare wezens, Gods legermacht, soldaten rondom de troon van God, die, wanneer ze verschijnen geen tederheid oproepen, maar juist angst en ontzetting. Ook de herders deinzen terug en moeten door de goddelijke boodschapper gerust gesteld worden: wees niet bang.

Het is deze **Lucht Mobiele Brigade** die nu God lof en eer brengt.

Wel eens militairen horen zingen? Dat is toch altijd heel speciaal☺. Maar klank geeft het wel en indruk maakt het ook, zeker als het een groot hemels leger is.

In Openbaring 5 is sprake van oneindig veel engelen, tienduizend maal tienduizenden, duizend maal duizenden. Stel je voor dat zo'n groot leger uitroept *Eer aan God in de hoogste hemel!* Wat moet dat magnifiek, majesteitelijk, majestueus hebben geklonken. Wat is God zo meer dan terechte eer gebracht.

Tenslotte: het lied [dia6.4] motiveert ook.

In de eerste plaats stimuleert het om de lof van de engelen over te nemen.

Dat doen de herders ook, tenminste, daar lijkt het wel op, want als ze na hun bezoek aan het Kind en Jozef en Maria vertrekken, lees je dat ze God loven en prijzen om alles wat ze gehoord en gezien hebben... De cadans van het hemels leger klonk nog na in hun hoofd en in hun hart.

En dat laatste is niet onbelangrijk – de boodschap heeft hen geraakt. En het is ook zo geweldig te mogen weten dat je Redder geboren is. Dat de lang geleden beloofde Messias gekomen is. Dat God weer welbehagen heeft in mensen, dat Hij zijn vriendelijk aangezicht naar hen toewendt. Ja dat er *vrede* is.

Daar gaat het vaak over met Kerst: vrede op aarde.

Het komt zelfs voor dat legers de wapens neerleggen om kerstfeest te vieren, want met kerst oorlog voeren dat past niet voor het gevoel van velen.

Maar, **Kerst is niet het feest van de wapenstilstand, maar van de vrede.**

En dan wel allereerst en bovenal en ten diepste de vrede met God.

De menswording van Gods Zoon is het begin van de verzoening tussen God en mens die de ware sjalom, de echte vrede brengt.

En vanuit die vrede met God ontstaat er als vanzelf ook vrede met jezelf en vrede met de mensen om je heen. Je kunt jezelf aanvaarden en je kunt anderen aanvaarden. Het brengt herstel, heling, genezing van gebroken en verbroken relaties.

Die vrede doet dankbaar juichen, maakt dat je mee jubelt in het koor van engelen en heiligen van alle eeuwen, instemt met het lied dat zij scanderen over het wereldrond van alle tijden en plaatsen. Het is de diepste *drive* om God te aanbidden, zijn naam groot te maken.

Want het is zo groot, zo heerlijk, zo veranderend: dat God welbehagen in je heeft, dat er vrede is met Hem en met je naaste – daarvoor komt alleen God de eer toe. *Soli Deo Gloria*.

Daarom, stem in met het hemelleger en maak groot de Naam van je Heer:

[dia6.1] *Eer aan God in de hoogste hemel!*

En: [dia6.2] *Vrede op aarde, in mensen welbehagen.*

Amen